

Ordlista Brott och straff

Anhållande

Om åklagaren anser att bevisen mot en person räcker och kan leda till åtal beslutar han om anhållan och personen kan då få sitta anhållen i högst fyra dygn.

Belastningsregister

Kallades tidigare kriminalregister. Register där domar m.m. avseende brott registreras. I de allra flesta brottmål har domstolen tillgång till ett utdrag ur belastningsregistret för den tilltalade. Arbetsgivare kan kräva att få se ett utdrag ur belastningsregistret innan anställning.

Brott

Brott är ett sätt att handla som kan straffas enligt lag. När ett brott har begåtts utreder polisen vad som hänt, till exempel genom förhör, undersökning av brottsplatsen och teknisk utredning. Detta kallas förundersökning, och den leds av polis eller åklagare.

Domare

Juridiskt utbildad person som bestämmer straffet i rättegångar.

Försvarsadvokat

Juridiskt utbildad person som försvarar den åtalade.

Gripande

När polisen frihetsberövar någon som är misstänkt för brott. Personen blir förhörd och får sitta inlåst högst 12 timmar.

Gärningsman

Den person som har begått brottet.

Häktning

Den misstänkte berövas friheten genom att placeras i häkte i väntan på rättegång. Bara domstolarna kan besluta om häktning om det finns tillräckligt med bevis för att den misstänkte begått brottet. Det krävs också att brottet är så pass grovt att det skulle ge fängelse i ett år eller mer.

Kärande

Den som väcker talan i domstolen kallas kärande. Kärandens motpart i domstolen kallas svarande.

Mened

Att ljuga som vittne i en rättegång, vilket är ett brott.

Målsägande

Brottsoffret, den person som utsatts för ett brott.

Offentlig försvarare

En offentlig försvarare företräder och stödjer en person som är misstänkt i brottmål.

Svarande

Den som väcker talan i domstolen kallas kärke. Käreandens motpart i domstolen kallas svarande.

Tilltalad

Den som är åtalad i målet, det vill säga den som enligt åklagarens uppfattning har gjort sig skyldig till ett brott.

Uppsåt

En person har haft uppsåt om han eller hon gjort något med avsikt. Inom straffrätten krävs i allmänhet uppsåt för att en handling ska vara straffbar.

Villkorlig dom

En villkorlig dom innebär att den dömde som påföljd får en prøvotid på två år. Om den dömde begår nya brott under prøvotiden, kan domstolen döma till en annan påföljd för den samlade brottsligheten. Villkorlig dom kan förenas med dagsböter.

Vittne

Betraktare, åskådare, iakttagare av en händelse.

Vittnesed

Om man vittnar i domstol svär man en vittnesed som betyder att man lovar att allt man säger är sant.

Åklagare

Juridiskt utbildad person som för talan för den målsägande.

Åtal

Åklagaren kan väcka åtal mot en person om bevisningen är så stark att han tror att personen kommer att bli fälld i en rättegång.

Övergrepp i rättssak

Att försöka påverka rättsprocessen med hot och andra metoder.

